

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

Innovative Leadership of School Administrator Affecting an Effectiveness of Academic
Administration in Schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3

พลวัตร พัฒนินบูลย์¹ และ วิชิต กำมันตะคุณ²

Pollawat Patniboon¹ and Wichit Kammatakun²

Received: 25 มิ.ย. 2564

Revised: 15 ต.ค. 2564

Accepted: 18 ต.ค. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 2) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารความเสี่ยง ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ร้อยละ 53.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.526 + 0.253 X_3 + 0.287 X_4 + 0.113 X_2 + 0.070 X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.374Z_{X3} + 0.354Z_{X4} + 0.140Z_{X2} + 0.091Z_{X5}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อีเมล: tunpatnibool@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: k_wichit@yahoo.com

¹ Student, Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: tunpatnibool@gmail.com

² Assistant Professor, Ed.D., Lecturer in Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: k_wichit@yahoo.com

Abstract

The purposes of the study were: 1) to study the innovative leadership of school administrators under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3; 2) to study the effectiveness of academic administration in Schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3; 3) to investigate the relationship between innovative leadership of school administrators and effectiveness of academic administration in schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3; and 4) to create the predictive equation of effectiveness of academic administration In schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3. The samples comprised 31 administrators and 300 teachers. Statistics used in analyzing data were mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation, and Stepwise multiple regression. The research results were: 1) Innovative leadership of school administrators was at the moderate level; 2) The effectiveness of academic administration in schools was at the moderate level; 3) The innovative leadership of school administrators in the aspect of creative thinking, creating of innovative organizational climate, teamwork, and visionary of change were positive relationship with academic administration effectiveness in schools at .01 statistical significance; and 4) Innovative leadership of school administrators in the aspect of creative thinking, creating of innovative organizational climate, teamwork, and risk management together predicted effectiveness of academic administration In schools under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 3 at 53.20 percent with statistically significant at the .01 level. The equation can be written as follows:

A predictive equation in raw score

$$Y' = 0.526 + 0.253 X3 + 0.287 X4 + 0.113 X2 + 0.070X5$$

A predictive equation in standard score

$$Z' = 0.374ZX3 + 0.354ZX4 + 0.140ZX2 + 0.091ZX5$$

Keywords: Innovative leadership, Effectiveness of academic administration, Roi Et Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อองค์กรต่าง ๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งองค์กรที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้ว ในขณะเดียวกัน หากมองในมุมกลับ การเปลี่ยนแปลงนี้ก็สร้างโอกาสใหม่ ๆ ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนมุมมอง และทัศนคติ ดังนั้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งเทคนิค ในการบริหารจัดการ (Management) และความเป็นผู้นำ (Leadership) เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงให้ได้ ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งในปัจจุบันก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน อันเป็นที่มาของกระแสโรงเรียนนวัตกรรมที่กลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ด้านคุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ทั้งนี้การสร้างสรรคนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำ ที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม (กฤษพล อัมระนันท์, 2559: 21)

ยุคปัจจุบันหรือยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะที่ใช้กับโลกแห่งความเป็นจริง และต้องพยายามเพิ่มความใฝ่รู้ค่านึงถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เช่น พัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถที่จำเป็น เพื่อนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงทางสังคมและเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก การศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ผู้เรียนจะใช้เวลาไม่มากนักในการศึกษา เพราะผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งถือว่า เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัล มุ่งเน้นให้สถานศึกษาตระหนักถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา แนวโน้มใหม่ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการก้าวสู่ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking skills) มีทักษะเทคโนโลยี สื่อ และสารสนเทศ (information, media, and technology skills) ในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร การจัดการการเรียนการสอนที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหาร เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงการนำนวัตกรรมมาช่วยในการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 อันเป็นสังคมยุคนวัตกรรม (Innovation society) ที่มุ่งเน้นให้คนมีความสามารถในการผลิตความรู้ และสร้างนวัตกรรมมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของตนเองและองค์กรได้ (กรีติ ยศยิ่งยง, 2552: 12)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญกับผู้บริหาร เป็นการประยุกต์ใช้ความสามารถของผู้บริหารในการนำองค์กร โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศในองค์กร การบริหารความเสี่ยง จริยธรรมของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ปัจจัยเหล่านี้ ที่ผู้นำต้องใช้เป็นกระบวนการสำคัญในด้านการพัฒนาให้มีความสามารถทางการแข่งขันขององค์กรให้มากขึ้น ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ในประเทศไทยหันมาให้ความสำคัญกับนวัตกรรม (พยัต วุฒิรงค์, 2555: 24) ดังนั้นการบริหารจัดการในโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์แบบสูง และเกิดความยั่งยืน ผู้นำจำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาสร้างขีดความสามารถของโรงเรียนเพื่อสร้างผลผลิตและแก้ไขปัญหา หรือเพื่อพัฒนาองค์กรในการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญด้านการเป็นผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ (เรืองยศ แวดล้อม, 2556: 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาททั้งในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิค ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการ คือ บทบาทที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการแพร่ระบาดของโรค (Covid - 19) ทำให้ผู้บริหารต้องเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนออนไลน์มากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องนำความรู้ทางด้านนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น ฉะนั้นงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งก็คือ การให้ความรู้แก่นักเรียน โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำ ชี้แนะครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน งานวิชาการจึงเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยอาจเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้น งานวิชาการจึงถือว่าสำคัญยิ่งในการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานการวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จะเห็นได้ว่า

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของสถานศึกษา ที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี (วิโรจน์ บุญเรือง, 2552: 4)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรในการที่จะทำให้บรรลุถึงความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ที่จะขับเคลื่อนไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเกิดความร่วมมือกันในการนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในหลักการพัฒนา และจะต้องมีคุณธรรมในการบริหาร (ทักษิณา เหลืองทวีผล, 2551: 7) สำหรับการบริหารงานในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรนโยบายสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน และการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานวิชาการ การบริหารงานวิชาการจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการกำหนดความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 2) ซึ่งการบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ครอบคลุมขอบข่ายงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่นที่ (วสันต์ ปรีดานันท์, 2553: 27)

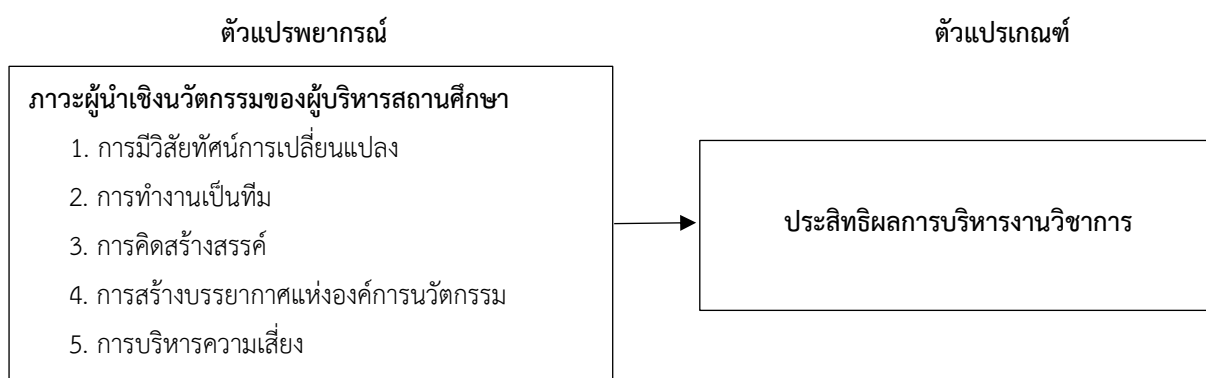
จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของ กิริติ ยศยิ่งยง (2552), ขวัญชนก โตนาค (2556), ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2552), อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุญญ์ (2553), เฉลิมพร เยือกเย็น (2550), Dave (2007), Grady and Malloch (2010), Sen and Eren (2012), Volk (2012), Tidd, Bessant and Pavitt (2001), Hender (2003) มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และ 5) ด้านการบริหารความเสี่ยง และสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของ วิมล เดชะ (2559), นิลวรรณ วัฒนา (2556), พระมหาปริญญา เดชบุญโญ (2556), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553), ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553), สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544), Faber and Shearon (1970), Campbell (1977), Kimbrough and Nunnery (1988) มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

สมมติฐาน

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 2,298 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 217 คน และครู 2,081 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 331 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 31 คน และครู 300 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และสุรทอง ศรีสะอาด, 2552: 34–35) จากประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 2,298 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน

2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เพราะกลุ่มประชากรอยู่ในพื้นที่กว้าง และประชากรสามารถแบ่งระดับที่แตกต่างกันหลายระดับ จำเป็นต้องใช้วิธีสุ่มหลายวิธีประกอบกัน โดยแบ่งประชากรออกเป็น 5 อำเภอและเปิดตารางของ Krejcie and Morgan เพื่อทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นใช้การสุ่มแบบสัดส่วนแล้วทำการจับสลากแบบใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะจากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษา ให้ถูกต้องสมบูรณ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำผลการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด และสุรทอง ศรีสะอาด, 2552: 70–72) การวิจัยครั้งนี้ข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try- Out) กับบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.99 และตอนที่ 3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เท่ากับ 0.99 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองเพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 331 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยคำนวณหา ค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.4 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.5 วิเคราะห์หาตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คือ ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศ แห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ขอบข่ายภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1	การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	3.41	0.36	ปานกลาง
2	การทำงานเป็นทีม	3.35	0.43	ปานกลาง
3	การคิดสร้างสรรค์	3.38	0.52	ปานกลาง
4	การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม	3.39	0.43	ปานกลาง
5	การบริหารความเสี่ยง	3.42	0.45	ปานกลาง
โดยรวม		3.39	0.29	ปานกลาง

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ คือ ประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ หลักสูตร ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพในการวางแผนงานวิชาการ และประสิทธิผลในการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1	ประสิทธิผลในการวางแผนงานวิชาการ	3.35	0.46	ปานกลาง
2	ประสิทธิผลในการบริหารจัดการหลักสูตร	3.38	0.54	ปานกลาง
3	ประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน	3.35	0.44	ปานกลาง
4	ประสิทธิผลในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.40	0.51	ปานกลาง
5	ประสิทธิผลในการนิเทศการศึกษา	3.31	0.48	ปานกลาง
โดยรวม		3.36	0.35	ปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .611^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ (X3) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (Y) ($r = .620^{**}$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ($r = .584^{**}$) และด้านการทำงานเป็นทีม ($r = .471^{**}$) ตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X1) โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำมาก ($r = .206^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม		การมี วิสัยทัศน์ การมี วิสัยทัศน์ เปลี่ยนแปลง	การทำงาน การทำงาน เป็นทีม	การคิด สร้าง สรรค์	การสร้าง บรรยากาศ แห่ง องค์การ นวัตกรรม	การ บริหาร ความ เสี่ยง	ประสิทธิ ผลการ บริหารงาน วิชาการ y
การมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง	X ₁	1					.206 ^{**}
การทำงาน เป็นทีม	X ₂	.304 ^{**}	1				.471 ^{**}
การคิด สร้างสรรค์	X ₃	.188 ^{**}	.417 ^{**}	1			.620 ^{**}

** $p < 0.01$

ตาราง 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรม		การมี วิสัยทัศน์ การมี วิสัยทัศน์ เปลี่ยนแปลง	การทำงาน การทำงาน เป็นทีม	การคิด สร้าง สรรค์	การสร้าง บรรยากาศ แห่ง องค์การ นวัตกรรม	การ บริหาร ความ เสี่ยง	ประสิทธิ ผลการ บริหารงาน วิชาการ y
การสร้าง บรรยากาศแห่ง องค์การ นวัตกรรม	X ₄	.343**	.424**	.435**	1		.584**
การบริหารความ เสี่ยง	X ₅	.270**	.268**	.365**	.085	1	.296**
ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรม	X	.618**	.762**	.698**	.739**	.503**	.611**

** p < 0.01

4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ ใช้วิธีแบบมีขั้นตอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ (X₃) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 38.50 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X₄) เข้าไปมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 50.70 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการทำงานเป็นทีม (X₂) เข้าไปมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 52.50 และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการบริหารความเสี่ยง (X₅) เข้าไปมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 53.20 ดังตาราง 4

ตาราง 4 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	p
1	X ₃	0.620	0.385	205.787	.000**
2	X ₃ X ₄	0.712	0.507	168.447	.000**
3	X ₃ X ₄ X ₂	0.725	0.525	120.571	.000**
4	X ₃ X ₄ X ₂ X ₅	0.730	0.532	92.714	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p < .01)

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p < .05)

5. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ตัวแปรที่ได้รับการเลือกเข้าสมการ คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์ (X3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X4) ด้านการทำงานเป็นทีม (X2) และด้านการบริหารความเสี่ยง (X5) สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.253, 0.287, 0.113, 0.070 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.374, 0.354, 0.140, 0.091 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตัวแปร	B	SE_b	Beta	T	sig
X ₃	.253	.031	.374	8.095	.000**
X ₄	.287	.036	.354	7.969	.000**
X ₂	.113	.036	.140	3.162	.002**
X ₅	.070	.032	.091	2.206	.028*

$$R = .730 \quad R^2_{adj} = .526 \quad F = 205.787$$

$$R^2 = .532 \quad SE_{est} = \pm .23975 \quad a = .526$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคิดสร้างสรรค์ (X3) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม (X4) ด้านการทำงานเป็นทีม (X2) และด้านการบริหารความเสี่ยง (X5) ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 53.20 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $SE_{est} = .239$ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$Y' = 0.526 + 0.253 X_3 + 0.287 X_4 + 0.113 X_2 + 0.070 X_5$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.374 Z_{X3} + 0.354 Z_{X4} + 0.140 Z_{X2} + 0.091 Z_{X5}$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่าด้านการบริหารความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากกฎหมายการศึกษา ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวุฒิการบริหารการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารเกิดความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเทคนิควิธีการในการบริหารเพิ่มมากขึ้น การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวคือ การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งทุกองค์กรและส่วนราชการดำเนินอยู่ ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ภิรญา สายศิริสุข (2561: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญจภาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเวียงวิวรรณ ท่ามูล (2557: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านและเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่าด้านประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประสิทธิภาพในการนิเทศการศึกษา เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลของสถานศึกษา สถานศึกษาพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน สถานศึกษามีการวัดและการประเมินผลที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง การวัดผลและประเมินผลเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้เหมาะสม (จันทราณี สงวนนาม, 2551: 148) ซึ่งสอดคล้องกับ ลัญญา สุตานิช (2555: 117) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับมาก และพิษณุ สมจิตร (2563: 3) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมและการทำงานเป็นทีมตามลำดับ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และข้อที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร ในการที่จะทำให้บรรลุถึงความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ที่จะขับเคลื่อนไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเกิดความร่วมมือกันในการนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในหลักการพัฒนา และจะต้องมีคุณธรรมในการบริหาร (ทักษิณา เหลืองทวีผล, 2551: 7) การบริหารวิชาการในสถานศึกษานั้น ครอบคลุมขอบข่ายงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่น (วสันต์ ปรีดานันท์, 2553: 27)

3.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคิดสร้างสรรค์ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีกระบวนการคิดวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ มีการเปิดโอกาสและให้อิสระให้บุคลากรได้คิดและวางแผนการทำงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีวิธีการกระตุ้นให้ครูมีทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สมประสงค์ โกศลบุญ (2554: 267) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ พื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์เป็นการผสมผสานระหว่างกลยุทธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และแรงบันดาลใจนอกจากนี้ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ต้องเป็นผู้ที่สามารถคิดในเชิงบวก และเห็นโอกาสในการวิเคราะห์ที่ไปพร้อมกัน ในด้านการบริหารสมัยใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้เป็นเพียงพรสวรรค์ แต่เป็นกระบวนการที่ฝึกได้เกือบทั้งหมด หากบุคคลนั้นมีแรงบันดาลใจที่จะสร้างสิ่งใหม่ที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ความคิดสร้างสรรค์เป็นรากฐานของความสำเร็จในการสร้างสิ่งใหม่ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อหน่วยงาน กลุ่มงานใดที่มีบุคลากรที่มีคุณสมบัติพิเศษนี้มาก ๆ ก็จะเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์นอกจากจะช่วยให้สามารถแก้ปัญหา หรือแนวทางการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย แล้วยังก่อให้เกิดสิ่งต่อไปนี้ คือ 1) ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในหน่วยงาน 2) สนองความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานที่ความคิดของตนได้รับการยอมรับนำไปปฏิบัติ 3) ช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงาน 4) ช่วยพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงาน และ 5) ช่วยให้บุคลากรยอมรับลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารมากขึ้น และ (Lindegar, 2009) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จว่า ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ภาพใหญ่ทั้งในและนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความสามารถในการถอดรหัสภูมิทัศน์ทางการเมืองภายในที่จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาองค์กรไปข้างหน้า การมองโลกในแง่ดีซึ่งจะมองเห็นโอกาสมากกว่าปัญหา สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย ความสามารถของผู้ร่วมงานสามารถโน้มน้าวและสร้างขวัญกำลังใจให้ทุกคนสามารถเอาชนะอุปสรรค และมีความมั่นใจในความสามารถของบุคลากรที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่พวกเขาดำเนินการ มีการผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น และร่วมแรงร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคจนบรรลุตามเป้าหมาย ต้องมีความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้ผู้นำเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเกี่ยวกับแนวโน้มและการพัฒนานวัตกรรม

3.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีการสร้างบรรยากาศในการสร้างองค์การนวัตกรรม โดยรับรู้ถึงศักยภาพของโรงเรียนตนเอง ผู้บริหารมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีการสนับสนุนให้ครูหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

และสร้างความรู้ให้กับตนเอง อีกทั้งสถานศึกษายังมีการสรรหาอุปกรณ์เครื่องมือให้กับผู้เรียนได้เข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างสะดวก สอดคล้องกับ Kaezevich (1984) ผู้บริหารหรือผู้นำทางการศึกษาควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผลในด้าน การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้กล่าวคือ บทบาทเป็นนักวางแผน สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต จัดเตรียมบุคลากร ให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น มีความรู้เข้าใจในการวางแผนบริบทสิ่งแวดล้อม และ (Patel, 2012) ได้เสนอเกี่ยวกับการ เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมไว้ว่า มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ศึกษาค้นคว้าตลอดเวลาในการปรับปรุงและพัฒนางานและสร้างวัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

3.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีการเปิดโอกาส ให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น ของบุคลากรของโรงเรียน และยังมีจัดการประชุมร่วมกับครูเพื่อช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมาย บทบาท เพื่อสร้างภารกิจ ในการปฏิบัติงานตามความสามารถและความถนัด ผู้บริหารยังมีการส่งเสริมให้ครูมีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันในการทำงานร่วมกัน สุนันทา เลาพันธ์ (2553: 118) ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างทีมงานด้วยเหตุผลต่อไปนี้ คือ 1) งานบางอย่าง ไม่สามารถทำสำเร็จเพียงคนเดียว 2) หน่วยงานมีงานเร่งด่วนที่ต้องการระดมบุคลากร เพื่อปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด 3) งานบางอย่างต้องอาศัยความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญจากหลายฝ่าย 4) งานบางอย่างเป็นงานที่มีหลายหน่วยงาน รับผิดชอบ ต้องการความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 5) เป็นงานที่ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อแสวงหา แนวทาง วิธีการ และเป้าหมายใหม่ ๆ 6) หน่วยงานต้องการสร้างบรรยากาศของความสามัคคีให้เกิดขึ้น การทำงานคนเดียวนั้น บุคคลที่มีความรู้ความสามารถย่อมทำได้ แต่อาจมีข้อจำกัดจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อช่วยกันสร้างผลงาน ที่มีคุณภาพ ดังนั้นความสำเร็จของการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จก้าวหน้า ขององค์กร จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ ที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ ของสังคมหนึ่ง ในหลายวิธีที่นำมาสู่ความสำเร็จ คือ การอาศัยทีมงานซึ่งมีความพร้อมเพรียงและประสานการทำงานเป็นอย่างดี โดยมีเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน คือ สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการ สมาชิกของทีมงานจะต้องสามัคคีกลมเกลียวกัน และพร้อมที่จะ ร่วมมือกันทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพ ดังนั้นการสร้างทีมงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ

3.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารความเสี่ยง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการ เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากกฎหมายการศึกษา ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี วุฒิการบริหารการศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารเกิดความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเทคนิควิธีการในการบริหารเพิ่มมากขึ้น การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวคือ การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งทุกองค์กร และส่วนราชการดำเนินอยู่ ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา วริทธิ์ กฤตผล (2560: 122) กล่าวว่า ความไม่แน่นอน ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยภายในและภายนอกสามารถ ส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางบวกและทางลบ โดยที่ ผลกระทบทางบวกถือว่าเป็นโอกาสที่องค์กรสามารถแสวงหาผลประโยชน์และความได้เปรียบ ขณะที่ผลกระทบทางลบสามารถทำให้ เกิดความสูญเสียซึ่งเป็นปัญหาและความเสี่ยงต่อองค์กรอย่างไรก็ตามความไม่แน่นอนไม่สามารถควบคุมได้ แต่เราสามารถ จัดการกับความเสี่ยงได้โดยการวิเคราะห์โอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอิทธิพลของความไม่แน่นอน เพื่อหาวิธีการจัดการ, การเตรียมการที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า รวมถึงการควบคุมและการตรวจสอบ การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จะช่วยให้องค์กรเกิดความมั่นใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับเป้าหมาย ขององค์กร ทั้งยังช่วยจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้การบริหาร ความเสี่ยงเป็นของวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เกิดการตระหนักรู้

ความเสี่ยงและนำมาใช้ในการบริหารงานในชีวิตประจำวันได้ เพื่อช่วยให้การบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถทำการควบคุมและตรวจสอบได้ ดังนั้นการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กรตามมาตรฐานสากล ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบายในเรื่องการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจนจากผู้บริหารองค์กร โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง บทบาทหน้าที่ ในการกำกับดูแลรวมถึงหลักเกณฑ์และแนวทางในการบริหารความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร โดยมีกระบวนการ และวิธีการในการบริหารความเสี่ยงดังนี้ เพื่อช่วยในการพิจารณาความเสี่ยงพื้นฐานที่สำคัญต่อการบริหารองค์กรให้สามารถ วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง ทั้งที่มาจากภายในและภายนอก และมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้ได้ โดยทั่วไปการบริหารความเสี่ยงแบ่งเป็น 2 ระดับคือ 1) ระดับกลยุทธ์ (Strategic Risk) เน้นเรื่องการบริหารงานองค์กร ที่ต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้ตามแผน และก่อให้เกิดความได้เปรียบและสามารถแข่งขันได้ในอนาคต 2) ระดับปฏิบัติการ (Operational Risk) เน้นเรื่องการพัฒนา บุคลากรให้มีทักษะความชำนาญการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงความตระหนักรู้ความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อ เป้าหมายขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการระบุมูลค่าความเสี่ยงที่มีโอกาสทำให้เกิดผลกับเป้าหมายขององค์กรได้ในอนาคต

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 4 ด้าน เป็นตัวพยากรณ์ พบว่า ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารความเสี่ยง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .385 สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ .532 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาททั้งในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในทฤษฎีต่าง (เรื่องยศ แวดล้อม, 2556: 3) ผู้บริหารที่มีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล จะสามารถ นำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศเพราะจุดมุ่งหมาย ของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการ เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานการวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานที่สำคัญ ของสถานศึกษา เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของสถานศึกษา ที่จะสร้าง นักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้ เป็นอย่างดี (วิโรจน์ บุญเรือง, 2552: 4)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งภาวะผู้นำด้านนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพิจารณาและช่วยสร้างระบบการทำงานที่ส่งเสริม ให้ครูมีความสามัคคีและสามารถทำงานกันเป็นทีมได้อย่างสร้างสรรค์

1.2 จากการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ด้านประสิทธิผลการนิเทศการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาควรที่จะมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการทำงาน และจัดให้มีกรณีศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนางานวิชาการ

1.3 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารความเสี่ยง ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน รวมถึงมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะการจูงใจ การคิดอย่างเป็นระบบ การริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ให้เป็นรูปธรรมและมีการกำกับติดตาม ประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสามารถพยากรณ์ความแปรปรวนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 53.20 ดังนั้นควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

2.2 ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างรูปแบบในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิริติ ยศียง. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชนก โตนาค. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- เฉลิมพร เย็นเยือก. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอดดูเคชั่นอินโดไชน่า.
- ทักษิณา เหลืองพิมล. (2551). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นิลวรรณ วัฒนา (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุรทอง ศรีสะอาด. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม: ประสานการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พยัต วุฒิรงค์. (2555). *การจัดการนวัตกรรมจากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาปริยญา เตชปญโญ. (2556). *การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิษณุ สมจิตร. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 14(3), 3-12.

- ภริญา สายศิริสุข. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญญาคี*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.*
- เรืองยศ แวดล้อม. (2556). *การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ลัญญา สุตานิช. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ร้อยเอ็ด:
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- วิสิทธิ์ กฤตผล. (2560). *การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.*
- วสันต์ ปรีดานันต์. (2553). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร*
การศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมล เดชะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*
ประถมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา:
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิโรจน์ บุญเรือง. (2552). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.*
- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียน*
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิประภา ชัยประสิทธิ์. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม”ทางเลือกของผู้ประกอบการยุคใหม่. วารสารนักบริหาร, 30(2), 60-63.*
- สมประสงค์ โกศลบุญ. (2554). *Creativity & Innovation ความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการ แปรความคิดไปสู่นวัตกรรม.*
กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- สุนันทา เลาหนันท์. (2553). *การพัฒนาองค์กร = Organization development. กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดวูเคชั่น.*
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ลาตพรวัว.*
- อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์. (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิต.*
- Campbell. (1977). *Administrative behavior in Education.* New York: Harper and Row.
- Dave. (2007). *Characteristics of innovative leaders.* Retrieved December 8, 2020, from
<http://innovativeleadership.blogspot.com/2007/02/nnovative-leadership-progress-atwarp.html>
- Faber and Shearon. (1970). *Management : A Behavioral Approach.* Boston Mass: Allyn and Bacon.
- Grady, T. P. and Malloch, K. (2010). *Innovation Leadership: Creating the Landscape of Healthcare.* Canada:
Jones and Bartlett Publishers.
- Hender, J. (2003). *Innovation leadership: Role and key imperatives.* United Kingdom: Grist Ltd.
- Kimbrough, R. and Nunnery, M. (1988). *Educational Administration An Introduction.* New York: Macmillan.
- Lindegard, R. (2009). *Measuring Organizational Performance.* Towards Methodological: Best.
- Sen, A. and Eren, E. (2012). *Innovative leadership for the twenty-first century.* Procedia Social and
Behavioral Sciences, 41(2012), 1-14.
- Tidd, J., Bessant, J. and Pavitt, K. (2001). *Managing Innovation Integrating Technological Market and*
Organization Change. Chichester: John Willey & Sons.

Vlok, A. (2012). *A leadership competency profile for innovation leaders in a science-based research and innovation organization in South Africa*. Procedia-Social: Behavioral Science.